כל הבשר פרק שמיני חולין קיא.

ומשום שמנוניות. קאמר דאוסרת את המתבשל עמה לפי שבולע מן הטרפה ואינה נאסרת אם של היתר היא ובשלה עם טרפה אינה נאסרת לפי שטרודה לפלוט כל שעה ואינה בולעת כלום אבל דמא דנפיק מינה דבשרה מינעיא לי מי אסיר אחריני מי לא דאיכא למימר דמא דהיתירא הוא שהרי עיקרה דם וכל זמן שלא פירש פשיטא לי דמותר וכי פירש מינעיא לי מאי: **קניא בקופיה.** הקנה עם המחובר לו הריאה והלב וכבד וכולן נתבשלו יחד: **דלמא פי קנה חוץ לקדרה הוה.** ומימפוני הכבד שופכין דרך קנה הכבד לתוך קנה הגדול של ריאה ויוצא דם דרך חללו חוץ לקדרה: **אי נמי חליב הוה מעיקרא.** ומתבשל דמו בתוכו כדי שלא יפלוט עוד כשיבשלהו עם האחר ודמו המובלע בתוכו מותר כל זמן שלא יצא: **חלטי ליה בחלא.** לומתו בחומץ שהחומץ לומתו אשטרוי"ט ושוב אינו פולט עולמית והדר מבשלי ליה עם בשר אחר: **חלא אסיר.** לאותו חומץ שנצמת בו אסור דקסבר מוליא מקלת מן הדם: **כי היכי דפליט הדר בלע.** מאותו חומץ עצמו דכיון שנצמת ואינו טורוד לפלוט חוזר ובולע: **אמרו ליה בר כי רב דלניו לא אכיל.** אמרו לו לרב נחמן תלמיד שנתאחרת אצלך אינו אוכל מה שהכיאתו לפניו: **נאמו לשבא.** הגמיאהו והלעיטהו לשבא על כרחו. על שם אביו קראו: **מסובלא.** התבלין מרككין אותה: **שלוקה.** הרבה מאד: **נאסרת.** לפי שלאחר שנמרה פליטתה חוזרת ובולעת: **חלא חלוי עתאי.** שלא סתם פת נקיה פניה טוחין בשמן ודבש: **מי עדיפה לן מינה.** יום השבת היה: **אמאי עבדיתו הכי.** לע"פ שדם הנבלע בו היתר הוא מיהו דם הכנוס בסמפונות דם הוא: **וחטוטא לחתא.** חתוכו למטה בשמנתו בתנור לצלות כדי שיחוב הדם ויצא: **והני מילי.** דבעי קריעה בכבדא מפני שדם כנוס בתוכו אבל בטחלא אין בו דם ואפילו לקדרה שרי: **כי עביד מילתא.** הקזה: **כבדא עילוי בשרא.** בתנור היו צולין כל צלי שלהן ומודו של שפוד תלוי למטה וכשהכבד נתון תחלה ואחר כך הבשר נמצא הכבד עליון בשמוליו אותו: **דמא משרק שריק.** לע"פ אזב מן הכבד על הבשר אין בכך כלום לפי שהדם ע"י צלי אינו נוח ליבלע אלא מחליק וטופל: **מסרך סריך.** נדבק ונבלע: **הלכתא כו'.** ולדידן אסור לגמרי לכתחלה לפי ששפודים שלנו אינן תלויין אלא שוכבות ופעמים שמריס זנב השפוד ונמצא התחתון עליון ופעמים שמשפילו ונמצא חברו עליון הלכך בין שהבשר לצד הראש ובין שהוא לצד הזנב אסור:

שפיד

כי הא דרב הונא חלטי ליה בחלא ורב נחמן חלטי ליה ברותחין. וא"ת ותפשוט מינה דאסור מדהוו צריכי למחלטיה וי"ל דלדידהו נמי הוה מספקא להו ולכך היו ממתירין ודוקא לבשל עם הבשר הוו מחלטי ליה שלא תאסור הבשר אבל בפני עצמה אינה נאסרת:

רב בר שבא איקלע לבי רב נחמן איתיו ליה בבדא שליקא ולא אכל. צריך לומר שלא היה נחלט ברותחין ולפי שלא היה בשר אחר עמו לא הוצרכו לחלטו אע"פ שפולט דם ואוסר הרוטב והכלים מזה לא היו מושמין מין שהבשר עצמו מותר שאין לומר שנחלט וע"י כן היה רב נחמן מתירו אבל אם לא נחלט היה אוסרו וכל שכן היה סבור דחליטה אינה מועלת א"כ לא מייתי שפיר כתנאי דתנאים לא נחלקו בזה:

וחתוביה לתחת. לבשלו בקדרה אחר לאיתו אז מלייתמו אייתי דאי לאוכלו אלי למה לי אתוטה דמה שפולט שריק ונופל ב) ד)דמה שלא נפלט הוי דם האבריס אלא פירש וארי (א) פ' דם שחיטה ה)(כריתות דף כא) ואי משום דם סמפונות הבשר צריך קריעה אף לגלי דהוי בכרת אע"פ שלא פירש א"כ בטחול נמי אי איכא סמפונות למה לא יצטרך קריעה ועוד דסברה הוא דאין בטחול סמפונות וא"כ מה נא להמיענו אבל דטחלא לא ובה"ג כתב האי מאן דמגלי כבדא בשלומיה צריך לחתוכיה מ"ט דאחזיל דמא ומכנים בסמפונות והיכא דלא קריעה לקריעה לאחר בשולו ומותך ויצא דם הכנוס בסמפונות ולא מיישינן שמא דם הסמפונות חזר ונבלע בבבד דהא מסקינן בכילד צולין (פסחים דף עד:) דכבולעו כך פולטו:

אבל בחלא שומנא בעלמא הוא. היינו דוקא גוף הטחול הוא שומן אבל דם הוצא ממנו אסור כדתניא פ' דם שחיטה (כריתות דף כא:): **כבדא** עילוי בשרא א) אסור. לכתחלה אסור לכ"ע אע"ג דבשרא עילוי בשרא שרי אפי' למאן דלית ליה בפרק כילד צולין (פסחים דף עד:) כבולעו כך פולטו משום דדם מישרק שריק בבבד שיש בו ריר דם שאינו יכול לצאת ע"י מליחה כמו בשאר בשר כדמשמע כוליה שמעתין לא שריק שפיר ולפירוש ר"ת לא ניחא כולי האי דבכולה שמעתין לא נסתפק בדם הבבד כ"א להקל ולהתיר בלא מליחה ולא להחמיר ואע"פ שדברנו לעיל שאינה בולעת מחמת שטרודה לפלוט לעולם מ"מ עיקר הטמונה אינה מדבר זה ולכאורה משמע שמאותו טעם שדברנו בכח הטמונה הוא בא לאסור בבבד עילוי בשרא ומיהו י"ל דקאי אמאי דאמרינן מקמי הך מילתא הני מילי בבבד שיש בו ריר דם אבל טחלא שומנא בעלמא הוא: **דמא** משרק שריק. וא"ת למה לי האי טעמא תיפוק ליה דבבולעו כך פולטו וכ"ת דאטריך להתיר אפילו למאן דלית ליה בכילד צולין (גז"ש) כבולעו כך פולטו אבבי קשה דמסקינן התם דמוליתא שריא אפילו לכתחלה מהאי טעמא והכא פסקינן דאסור לכתחלה לכולי עלמא ואי משום דפעמים נגלה הבשר שלמטה מן הבבד תחלה והבבד עדיין פולטת ונופל על הבשר וכשמסירין הבשר הרי נגע ולא היה לו שהות לפלוט א"כ בשרא עלוי בשרא נמי ליתסר מהאי טעמא כשהתחתון נגלה קודם ומסירין אותו מן השפוד ויש לומר דבבבד שיש בו שפע דם לא אמרינן כבולעו כך פולטו והא דאמרינן בכילד צולין (גז"ש) לגב קורעו אחר ביטולו משום דכבולעו כך פולטו אע"פ שיש בו שפע דם ג) הלב מתבשל ומתיישב במקומו בחלל הלב: **דם** דאורייתא. אע"ג דאמר בהקומץ רבה (מנחות דף כא.) דם שבשלו אינו עובר עליו מ"מ תחלה כשנפלט עד שלא נתבשל היה דאורייתא אבל מלב שמוטה תחלתו דרבנן ומיהו קשה לפי מה שפירש ו)הקונטרס לעיל) דדם בבבד אפילו פירש לאו דאורייתא מדלא חזיא ליה בפרק דם שחיטה (כריתות דף כא:) בהדי לב וטחול וכליות: **תנתי** בשרא שרי. וא"ת כאן היאך מותר תוחי בשרא והלא שמנונית הבשר טופף על הכאל ואי בקרעו שתי וערב וטחו בכותל א"כ עילוי בשרא נמי ליאסרי דהא מותר לבשלו עם הבשר בקדרה וי"ל דהכא גרע טפי דאע"פ שקרעו עדיין טופף החלב מן הכאל על הבשר ונזכר שהוא בעין ויש לומר מכאן היתר פשוט דהיכא דקרעו שתי וערב וטחו בכותל דמותר לבשלו עם בשר בקדרה כדברי ר"ת ולא מצינו בקונט' שחולק עליו בזה דהא בהדיא שרי הכא תוחי בשרא אע"פ ששמנונית הבשר על הכאל ומה שנהרים שלא לתוך כאל רותח בסכין של בשר מנהג של הכל הוא דאפי' בשפוד אחד שרינן הכא לכתחלה כשהכאל למטה ואפי' עילוי בשרא לכתחלה הוא דאסור מטעם דפריסת אבל בדיעבד שרי:

מליח

מסורת הש"ס

ה) [שבת קיט.]. ב) [שם קכט.]. ג) [ל"ל מצרינ שרינ ערוך ערך שרג ב'], ד) [ל"ל ומה]. ה) [ליתא שם ויעין תוס' לעיל יד. ד"ה ונסכין]. ו) [ל"ל ר"ת]. ז) [דף קי: ד"ה כגבלא].

תורה אור השלם

ו. אם תָּשִׁיב מִשַّבָּת רַגְלֶךָ עֲשׂוֹת חֶפְצְךָ בְּיוֹם קָדְשִׁי וְקָרָאתָ לַשַּׁבָּת עֹנֶג לִקְדוֹשׁ יְיָ מְכֻבָּד וְכִבַּדְתּוֹ מֵעֲשׂוֹת דְּרָכֶיךָ מִמְּצוֹא חֶפְצְךָ וְדַבֵּר דָּבָר:
ישעיהו נח יג

הגהות הב"ח

(א) תוס' ד"ה בכבדא עילוי בשרא שרי וכו' ובמ"ר כדאמרי' פ' דם שחיטה:

הגהות מהר"ב רנשבורג

א) תוס' ד"ה בכבדא עילוי בשרא שרי וכו' כל"ל:

מוסף רש"י

טחאי. ליקיקין עתין פניהן בשומן אליה לו בשמן (שבת ק"ם:). מי עדיפת לן מינה. כלום אתה מביא לנו מן השבת, לבטל שבת המצוה ולא היינו יודעים שאתה (שם). דטחלא. מטול. סומקא חלף קומקא (שם קכט:).

עין משפט נר מצוה

עג א ב מיי' פ"ו מהל' מאכלות אסורות הל' ז סמג לאוין קלז טוש"ע י"ד סי' פג סעיף כ:
עד ג טוש"ע שם סעיף ה:
עה ד מיי' שם הל' ט וסמג שם טוש"ע י"ד סי' עד:
עו ה מיי' שם הלכה ח (וס"ט הלכה יד) טוש"ע י"ד סי' פג סעיף ד וסי' ל סעיף ד:

לעזי רש"י

אשטרוינ"ט [אישטריינ"ט]. סנגר.

שיטה מקובצת

א) שלוקה אוסרת ונאסרת. נ"ב עי' תוס' זבחים דף צ' ע"ב: ב) דמה שפולט שריק ונופל ומה שלא נפלט הוי דם האברים שלא פירש וקרי ואפי' מצות פרוש אין בו כדאמרי' פ' דם שחיטה ואי: ג) אע"פ שיש בו שפע דם הדם הלב מתבשל:

רבינו גרשום

קריבו ליה קניא בקופיה ואכלן. כלומר קריבו ליה הכבד עם הריאה והקיבה והלב דנשלק כמו שהוא ואכלן ש"מ דאינה נאסרת: דלמא פי קנה חוץ לקדרה הוה. כלומר שהדם פלט חוץ לקדרה: אי נמי מחלט דוה חליט מעיקרא. כלומר חלטי ליה בחלא מעיקרא דשלקי ליה דנפק כולי דמא מעיקרא דשלקי לה: חלא אסיר. כלומר דפליט דמא בחלא: גמעוה לשבא. כלומר אכלוה בעל כרחיה: מסובלת אוסרת ונאסרת. כלומר דמחמת תבלין יש בה סדקין ובולעת: טחיי. מיני מאכל: דמא משריק שריק. כלומר הדם של כבד משלשל לפטה ואינו זב לבשר שקרוב לו: חלבא מסריך סריך. כלומר אינו זב לפטה אלא סריך למעלה ונכנס לבשר ובולע הבשר:

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com